

REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ AL INSTANTELOR DE JUDECATĂ

REGULAMENTUL

DE PROCEDURĂ

AL

INSTANTELOR DISCIPLINARE ȘI

DE JUDECATĂ ALE BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Capitolul I

COMPETENȚA REGULAMENTULUI

Art.1 – Sunt supuși prevederilor prezentului Regulament toți membrii clerului de mir și călugării, indiferent de ocupațiile și funcțiile ce îndeplinesc ca preoți și călugări în Biserica Ortodoxă Română, în

țară

sau peste hotare, cum și cântăreții și paracliserii în funcție, care se vor face vinovați de vreuna din infracțiunile enumerate la **art.2** și **3**.[\[1\]](#)

Capitolul al II-lea

ABATERI ȘI DELICTE DISCIPLINARE

A.Abateri

Art.2 – Sunt considerate abateri disciplinare și sancționate ca atare:

- a.** Neglijența sau neascultarea întru îndeplinirea datoriilor bise-ricești;
- b.** Căutarea de certuri și provocare de neînțelegeri în sânul Bi-sericii sau impunerea cu sila a plății serviciilor religioase;
- c.** Executarea înainte de a fi dobândit aprobarea organelor su-perioare a acelor hotărâri ce trebuie să fie în prealabil aprobate de au-toritățile superioare;
- d.** Săvârșirea celor sfinte într-o altă parohie sau biserică, fără aprobarea Chiriarhului sau fără consimțământul preotului locului;
- e.** Părăsirea parohiei, fie ca locuință, fie ca serviciu, șederea mai multă vreme afară din parohie, fără voia și fără știrea Episcopului respectiv.

De asemenea, se consideră abateri disciplinare și faptele cons-tatate și sancționate de autoritățile judecătorești, ele putând fi sancțio-nate și pe cale bisericească, cum ar fi:

- a.** Incorectitudini săvârșite în afaceri oficiale;
- b.** Faptele mai puțin grave, săvârșite contra ordinii și buneii cu-viințe.

B. Delicte

Art.3 – Sunt considerate ca delicte disciplinare și sancționate ca atare:

- a.** Săvârșirea cu de la sine putere a lucrărilor sfinte de un preot sau diacon, suspendat sau deus legal;
- b.** Părăsirea cu de la sine putere a locului său de serviciu și în-deplinirea serviciilor preoțești în altă parohie, fără știrea și consimță-mântul autorității bisericești competente;

- c. Neglijarea ritualului prescis la săvârșirea lucrărilor sfinte;
- d. Violarea secretului mărturisirii;
- e. Îndeletnicirea cu afaceri potrivnice chemării preoțești;
- f. Sperjurul;
- g. Sacrilegiul sau ierosilia;
- h. Blasfemia;
- i. Calomnierea și acuzarea neîntemeiată de fapte necinstite față de orice cleric, față de căpeteniile și superiorii Bisericii, precum și față de corporațiile, instituțiile și organele bisericești;
- k. Adulterul;
- l. Curvia;
- m. Beția;
- n. Jocul de noroc;
- o. Apostasia;
- p. Erezia;
- q. Schisma;
- r. Simonia;
- s. Neglijarea, neîndeplinirea sau îndeplinirea cu rea credință a îndatoririlor impuse de Statutul de organizare și de Regulamentele lui de aplicare, cum și de toate ordinele și dispozițiile autorităților bisericești;
- t. Administrarea incorectă a bunurilor bisericești, însușirea sau întrebuințarea lor în alte scopuri.

De asemenea, se consideră delict disciplinare și faptele constatate și pedepsite de către instanțele judecătorești, fapte urmărind a fi sancționate și pe cale bisericească, luându-se ca temei procedura și sentințele aplicate. Asemenea delict sunt:

- ț. Furtul;
- u. Camăta;
- v. Bătaia;
- w. Omorul;
- x. Condamnarea definitivă de către instanțele judecătorești din România pentru orice alte crime și delict. [\[2\]](#)

Pentru sancționarea și pe cale bisericească a faptelor prevăzute de art.33 din Decretul nr.177/1948, cei în cauză (preoți, diaconi, căntăreți, călugări etc.), vor fi anchetați de o comisie compusă din delegați ai Patriarhiei și ai Eparhiei respective, asistați de un delegat al Ministerului Cultelor. Dosarul anchetei va fi înaintat Chiriarhului respectiv pentru sancționare sau trimiterea în judecată.

PEDESELE ȘI APLICAREA LOR

Art.4 – Chiriarhul și instanțele de judecată bisericească aplică persoanelor supuse judecării, după gravitatea cazului, în conformitate cu dispozițiile canonice și ale prezentului Regulament, următoarele pedepse:

A. Pedepse vremelnice

- a. Avertismentul sau dojana duhovnicească;
- b. Pierderea oficiului de paroh pe timp limitat sau definitiv, când are preot coslujitor;
- c. Oprirea de la a săvârși anumite lucrări sfinte;
- d. Oprirea totală de la săvârșirea lucrărilor sfinte pe un anumit timp;
- e. Canonisirea la sfintele mănăstiri sau la catedrala episcopală, până la o lună de fiecare dată, cu obligația de a lua parte activă la toate actele religioase;
- f. Transferarea.

B. Pedepse definitive

- a. Degradarea definitivă a vinovatului din rangurile bisericești și onorifice ce posedă;
- b. Pierderea pentru totdeauna a dreptului de a fi ridicat la un grad ierarhic superior sau administrativ;
- c. Depunerea sau pierderea dreptului pentru totdeauna de a săvârși vreo lucrare sacră, fără pierderea calității de preot, cu puțința de a fi întrebuințat în administrația bisericească;
- d. Caterisirea;
- e. Destituirea (pentru cântăreți și paracliseri);
- f. Excluderea din monahism (pentru monahi și monahii).

DESPRE ABATERI, DELICTE ȘI PEDEPSIREA LOR

Art.5 – Apostasia este lepădarea credinței depline a Bisericii Ortodoxe și îmbrățișarea unei confesiuni religioase neortodoxe, sau altei religii.

Pentru clerici, vina aceasta se pedepsește cu caterisirea.

Art.6 – Dacă lepădarea de credință s-a făcut sub silă fizică, iar clericul a arătat pocăință adâncă, se va opri pentru totdeauna de la săvârșirea lucrărilor sfinte, însă își va păstra demnitatea de cleric.

Art.7 – Vina de apostasie se constată fie din mărturisirea pu-blică, fie din mărturisirea privată, făcută de cel lepădat de credință, prin viu grai sau în scris.

Art.8 – Ateismul se constată și se pedepsește ca apostasia.

Art.9 – Erezia sau respingerea intenționată și îndărătnică a unei dogme fixată de Biserică, sau îmbrățișarea unei dogme eretice reprobata de Biserică.

Art.10 – Vina de erezie se constată în același mod ca și cea de apostasie.

Art.11 – Dacă vreun cleric se face vinovat de erezie, pentru prima dată va fi chemat și sfătuit de către Chiriarh asupra greșelii în care a căzut.

Dacă cel învinuit va recunoaște greșeala și se va căi, arătând că a căzut în erezie fără știință și fără intenție, va fi iertat, dându-i-se un canon de pocăință, după chibzuința Chiriarhului.

Dacă cel învinuit însă, nu va recunoaște greșeala, ci va persista în erezie, se va pedepsi direct de către Chiriarh, pentru prima dată cu oprirea de la săvârșirea celor sfinte și trimiterea lui spre pocăință la catedrala episcopală sau la o mănăstire, pe timp de una lună, până la trei luni.

Dacă cel învinovățit va arăta pocăință, după trecerea timpului de mai sus, va fi iertat, însă va fi mutat direct de către Chiriarh într-o altă parohie, departe de locul unde a funcționat.

Dacă, însă, nu va arăta pocăință și va persista în erezie, va fi deferit Consistoriului Eparhial, spre a fi sancționat, potrivit dispozițiilor canonice legale.

Art.12 – Schisma este despărțirea de Biserică, pentru înțelegeri deosebite a unor norme de disciplină, morală și cult ale învățaturii Bisericii sau a unor anumite chestiuni ușor de împăcat.

Art.13 – De asemenea, se consideră tot schismă și nesupunerea și refuzul de a asculta autoritatea bisericească legală, după ce i s-a atras atenția și a fost chemat la ordine, cu formă scrisă, prin aducerea la cunoștință sub luare de dovadă.

Art.14 – Dacă unul dintre cei ce se numără în cler, cu de la sine voie, ar introduce schimbări și inovații în cultul și ritualul bisericesc, și dacă va recunoaște că faptul a provenit din neștiință sau greșeală, pentru întâia dată se va dojeni aspru.

Dacă, a doua oară, va cădea în aceeași greșeală, se va pedepsi direct de Chiriarh, cu oprirea de la săvârșirea celor sfinte și cu trimiterea lui spre pocăință la catedrala episcopală sau la o mănăstire, pe timp de 1 – 3 luni de zile.

Dacă vinovatul, și după aceasta persistă în rătăcire, va fi deferit Consistoriului Eparhial, spre a fi sancționat, potrivit dispozițiilor canonice și legale.

Art.15 – Neascultarea de autorități se consideră, când o persoană din cele amintite la **art.1** din acest Regulament, ar refuza executarea ordinelor primite, sau ar refuza supunere și ascultare autorităților superioare bisericești, sau prin cuvinte și scrieri, sau în alt mod ar batjocori pe Chiriarh sau actele de autoritate și cele îndeplinite de autoritățile bisericești.

Art.16 – Neascultarea de autorități, după gravitatea faptului și conduita până la darea hotărârii, a vinovatului, se pedepsește cu pedeapsa dojenei până la pedeapsa depunerii și caterisirii.

Art.17 – Săvârșirea cu de la sine putere a lucrărilor sfinte, de un cleric oprit de către Chiriarhul respectiv, se va pedepsi cu transferare, până la caterisire.

Art.18 – Nici un preot sau diacon nu poate săvârși cele sfinte, într-o altă parohie, decât în aceea în care este legal așezat, fără încuviințarea canonică și legală a celor în drept.

Dacă un preot sau diacon a săvârșit cele sfinte într-o parohie străină, fără învoirea parohului respectiv se va pedepsi cu minimum pedeapsa dojenei și maximum pedeapsa transferării.

Art.19 – Nici un Episcop nu poate primi un cleric dintr-o Eparhie străină fără carte canonică, eliberată, de Episcopul Eparhiei din care a plecat.

În cartea canonică se va arăta precis purtarea de până atunci a solicitatorului. Lipsa acestei precizări face fără efect cartea canonică.

Liberarea cărții canonice produce vacantarea postului avut.

Dacă un preot sau diacon ar săvârși cele sfinte în altă Eparhie, fără învoirea Chiriarhului, se va considera ca neascultare de autorități și se va pedepsi ca atare.

Art.20 – Nu se va putea elibera carte canonică unui cleric, trimis în judecata instanțelor judecătorești, până ce cauza pentru care a fost trimis nu s-a stins printr-o hotărâre rămasă definitivă.

Nerespectarea acestei dispozițiuni atrage după sine nulitatea cărții canonice și a tuturor actelor ce vor decurge din această carte canonică.

Art.21 – Monahilor nu se eliberează carte canonică. Trecerea lor dintr-o mănăstire în alta, în cuprinsul aceleiași Eparhii, sau între două Eparhii deosebite, se face pe cale de corespondență oficială între Chiriarii respectivi.

Art.22 – Administrarea Sfintelor Taine (a Mărturisirii, cum și Sfintei Împărtășanii), în caz de boală, într-o parohie străină, nu se poa-te imputa clericului ce a săvârșit-o.

Art.23 – Preotul care ar pretinde sau ar impune cu silă plată pentru orice slujbă religioasă, va fi pedepsit cu pedeapsa canonicisrii la mănăstire sau la Episcopie, până la o lună.

Art.24 – Săvârșirea serviciului divin într-un paraclis particu-lar, fără știrea și consimțământul Episcopului, se va considera ca neas-cultare de autorități și se va pedepsi ca atare.

Art.25 – Dacă vreun cleric ar primi vreo însărcinare biseri-cească de orice natură, fără știrea și consimțământul autorității bise-ricesti competente, se va considera și pedepsi ca neascultare de auto-rități.

Art.26 – Dacă vreunul din cei supuși jurisdicției bisericesti ar părăsi parohia și ar șede mai multă vreme afară din parohie, fără voia și știrea Episcopului respectiv, după 30 de zile de lipsă, parohia sau postul va fi declarat vacant și se va completa, cu forme legale, după ce mai întâi cel în cauză va fi chemat la post, cu formă scrisă, sub luare de dovadă, sau în caz că nu se știe unde este cel plecat, după ce va fi expirat un termen de 30 de zile de la publicarea postului vacant.

În acest caz, decizia de destituire se dă direct de către Chiriarh, fără a se mai trimite în judecata Consistoriului.

Art.27 – Neglijarea ritualului prescri-s, în săvârșirea celor sfin-te, cum și neglijarea și neîmplinirea datoriei de a predica în biserică, precum și neglijarea tuturor îndatoririlor sale oficiale rânduite de auto-ritățile competente, se vor considera și pedepsi cu pedeapsă până la transferare.

Art.28 – Violarea secretului mărturisirii se pedepsește cu de-punerea.

Art.29 – Dacă vreunul dintre cei supuși judecării bisericesti va fi condamnat definitiv de instanțele penale pentru vreo crimă, sau pentru vreunul din delictele următoare: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, adulter, delapidare de bani publici, luare de mită, spargere de sigiliu, cei în cauză vor fi traduși, din oficiu, în judecata bisericescă, pentru aplicarea sancțiunilor disciplinare, după gravitatea sancțiunii penale, aplicate cu observarea sfintelor ca-noane și a următoarelor norme, întrucât hotărârea de condamnare nu dispune suspendarea sau pierderea drepturilor civile.

Dacă cel în cauză a fost condamnat la amendă sau închisoare corecțională pe un anumit termen, i se va aplica oprirea de la cele sfin-te, pe un termen echivalent cu cel al sancțiunii civile sau penale.

Dacă cel în cauză a fost condamnat pentru crimă, la închisoare corecțională, temniță grea sau muncă silnică, pe un termen mai mare de un an, i se va aplica una din pedepsele prevăzute la **art.4, par.B**, după gravitatea cazului.

Art.30 – Fără a atinge îndatorirea preoților de a conlucra și la promovarea stării materiale a poporului, prin muncă cinstită și la orga-nizarea vieții lui economice, le este oprit preoților și diaconilor de a se îndeletnici cu afaceri incompatibile cu chemarea lor și care i-ar împie-dica de la împlinirea cu succes a îndatoririlor misiunii lor. Astfel, ei nu pot exercita nici un fel de comerț, nici pe numele lor, nici pe numele soției sau prin persoane interpu-se; nu pot participa în societăți

comer-ciale, în locurile care implică responsabilitatea personală, cum ar fi de exemplu: administratori-delegați, directori sau casieri.

Când este vorba de funcții civile, clericul în cauză va anunța Chiriarhul, pentru aranjarea situației sale canonice în cler.

Contravenienții la acest articol se pedepsesc cu pedeapsa vinei neascultării de autorități, după gravitatea faptului.

Art.31 – Preoții și diaconii sunt datorii a se îmbrăca în tot tim-pul, atât în serviciu cât și în afară de serviciu, în costumul preoțesc pre-văzut de Sfintele Canoane și Regulamentul Sfântului Sinod.

În cazuri determinate, cum ar fi de exemplu, călătoria în străi-nătate sau o însărcinare oarecare, ori în alte împrejurări de forță ma-jo-ră, Episcopul poate da dispensă.

Art.32 – Dacă un preot sau diacon leapădă costumul preoțesc, pentru prima dată i se vor aplica pedepsele prevăzute la **art.4, par.A, lit.a și b**. În caz de recidivă, va fi oprit de la slujirea celor sfinte pe timp de o lună, și tot astfel va fi pedepsit până la îndreptare sau se va depune.

Art.33 – Clericul care prin cuvinte necuviincioase sau fapte, a arătat lipsă de respect față de casa lui Dumnezeu și de obiectele sfinte, pentru prima dată se pedepsește cu dojană severă, care să-i amintească frica lui Dumnezeu și sfințenia locului și importanța chemării sale, sau oprirea de la săvârșirea lucrărilor sfinte pe 1 – 15 zile și canon de po-căință, după natura greșelii.

De va cădea pentru a doua oară în aceeași greșeală, să fie pe-depsit cu suspendarea pe termen de 1 – 3 luni și canon de pocăință la Episcopie sau mânăstire, pentru instruire sau îndreptare. Dacă se va vâdi și a treia oară, să se depună.

Art.34 – Înalta trădare, conjurația contra autorităților canonice și sperjurul, se pedepsesc potrivit Sfintelor Canoane și în legătură cu pedeapsa dată de instanțele civile.

Art.35 – Furtul, camăta, bătaia și omorul se vor pedepsi cu pedepsele prevăzute de Sfintele Canoane. Omorul săvârșit de un cle-ric, chiar din greșeală sau în legitimă apărare, atrage după sine oprirea pentru totdeauna de la slujirea Sfintei Liturghii, rămânând numai cu drepturile și cinstea demnității de cleric și putând îndeplini celelalte ierurgii, afară de Sfintele Taine.

În afară de cazurile prevăzute de acest articol, omorul săvârșit de un cleric se pedepsește cu caterisirea.

Art.36 – Clericul care a bătut pe cineva cu mâna, cu bățul sau altceva, se pedepsește cu pedeapsa de la dojană până la caterisire.

Art.37 – Clericii dovediți că au călcat castitatea sau sfințenia căsătoriei, căzând în adulter, nu mai pot rămâne în cler, ci se depun.

Art.38 – Preoții și diaconii văduvi, care se recăsătoresc, se pe-depsesc, potrivit Sfintelor Canoane.

Iar cei care divorțează de soțiile lor, în afară de motivul de adulter, dovedit la ancheta rânduie de Chiriarh, se opresc de către Chiriarhul respectiv de la săvârșirea tuturor serviciilor religioase, până când își refac căminul. În cazul când stăruie în despărțire, sunt deferiți Consistoriului Eparhial pentru a fi sancționați cu depunerea din treap-tă.

Soția, care s-a dovedit vinovată, la despărțirea de preot sau dia-con, de învinuiri prevăzute de Sfintele Canoane, se va pedepsi de Chi-riarh, la propunerea Consistoriului Eparhial, cu pedeapsă de la dojană până la afurisenie.

Art.39 – Clericii dovediți în patima beției, se pedepsesc prima dată cu canonul la mânăstire, pe timp de 3 luni, cu oprirea sau fără oprirea de la săvârșirea celor sfinte, pe timp determinat; iar a doua oară se suspendă din post până la po-căință și îndreptare.

În cazul prevăzut de acest articol, pedeapsa se aplică direct de către Episcopul respectiv, în urma constatării faptului pe bază de an-chetă. În caz de neîndreptare, se va depune.

Art.40 – Clericul care în biserică sau în afară de biserică a îndrăznit să săvârșească, beat, vreo slujbă religioasă, pentru prima oară se suspendă din post, cu oprirea de a săvârși cele sfinte, până la pocăința sinceră și curățirea conștiinței în fața duhovnicului.

Art.41 – Preotul sau diaconul care, beat, sau după ce a mâncat și băut ceva, sau a fumat, a îndrăznit să săvârșească Sfânta Liturghie, se pedepsește cu caterisirea și se trece în rândul mirenilor.

Aceeași pedeapsă se aplică și celui care a îndrăznit să săvârșească Sfânta Liturghie, fără să facă Proskomidia, cum și celui care, săvârșind Proskomidia și Sfânta Liturghie, lasă intenționat sau din ne-glijență Sfintele Taine nepotrivite.

Clericii împreună-liturghisitori, care nu se împărtășesc la Sfân-ta Liturghie, se pedepsesc cu oprirea de la lucrarea celor sfinte, pe timp de 1 – 3 luni, și cu canonisirea la Sfânta Mânăstire.

Art.42 – Sunt cu desăvârșire interzise clericilor jocurile de noroc.

Clericului care s-a dovedit jucând jocuri de noroc, pentru pri-ma dată i se va aplica pedeapsa observației.

Dacă va fi jucat în localuri publice, cluburi, cafenele etc., pen-tru prima dată, se va pedepsi cu pedeapsa degradării din rang, de va avea un rang, sau cu pierderea oficiului de paroh.

În caz că cel vinovat n-ar avea nici un rang, nici nu este paroh, se pedepsește cu sancțiunea prevăzută la **art.4, par.A, lit.c**.

În caz de recidivă, se va exclude din serviciu, pentru totdea-una, cu depunerea sau caterisirea.

Art.43 – Este oprit clericilor a vizita localurile publice de pe-trecere cu caracter nepotrivit cu calitatea de preot.

Clericul care va contraveni acestei dispoziții, se va pedepsi pentru prima dată cu dojană arhierască.

Art.44 – Preotul care chemat fiind de credincioși pentru în-deplinirea datoriilor sale a lăsat să moară un copil, fără a fi botezat sau un bolnav neîmpărtășit, se oprește de la lucrarea celor sfinte pe timp determinat, cu canon de pocăință la Episcopie sau în Mânăstire.

Art.45 – Clericul care va săvârși Taina Cununii fără a fi ob-servat dacă cei ce o cer au îndeplinit prescripțiile legii civile și bise-rițești, de se va dovedi că a făcut aceasta din neștiință sau neglijență, se va pedepsi cu pedeapsa dojaniei, iar dacă s-ar dovedi că a făcut-o în deplină cunoștință de cauză, se va pedepsi cu suspendarea din serviciu pe timp determinat.

Art.46 – Nici un cleric nu va oficia taina căsătoriei a doua oară, persoanelor divorțate numai de instanțele civile, dacă nu va face proba că acele persoane au obținut desfacerea primei căsătorii religi-oase din partea autorităților bisericești.

Clericul care va fi oficiat o astfel de căsătorie, se pedepsește cu pedeapsa transferării, iar căsătoria bisericească se va declara nulă.

De vor oficia mai mulți preoți, de orice treaptă, la o asemenea căsătorie, tuturor li se va aplica aceeași pedeapsă.

Art.47 – Clericii sunt obligați să nu officieze Taina Cununii decât între ortodocși, asistați de nuni ortodocși. Cei de alt cult sunt obligați, înaintea căsătoriei, să îndeplinească formalitățile de trecere la Ortodoxie.

Preoții care se vor abate de la aceste norme, se vor pedepsi cu canonisire la Sfânta Mănăstire, până la transferare, afară de cazul când a avut dezlegarea Chiriarhului.

Art.48 – În toate cazurile de pedepsire cu transferarea, să se aibă în vedere că transferarea fiind dată ca pedeapsă, parohia care i se va da celui pedepsit, va fi de categorie inferioară celei de la care a fost transferat.

Dacă cel pedepsit este într-o parohie urbană, va fi transferat într-o parohie rurală de categorie inferioară.

ORGANELE ÎNDREPTĂȚITE A APLICA PEDEPSELE

Art.49 – Organele îndreptățite a aplica pedepsele sunt: Chiri-arhul și Consistoriile de judecată.

Art.50 – Chiri-arhul, pe baza unei anchete regulamentare, sau a unui raport sau referat al organelor administrative în subordine, are dreptul să aplice direct și fără drept de recurs, din partea celui sancți-onat, următoarele pedepse disciplinare, prevăzute în art.4 din Regu-lament:

- a. Avertismentul și dojana arhierescă;
- b. Pierderea oficiului de paroh;
- c. Oprirea de a săvârși anumite lucrări sfinte, până la 90 zile într-un an;
- d. Oprirea totală de la săvârșirea lucrărilor sfinte, până la 30 zile într-un an;
- e. Canonisirea la o Sfântă Mănăstire sau la Catedrală, până la 30 zile într-un an.

Art.51 – Toate celelalte pedepse se aplică de Consistorii, în condițiile prevăzute în prezentul Regulament.

Când pedepsele ce sunt arătate în **art.4**, sunt aplicate direct de Chiri-arh, acestea rămân definitive îndată după pronunțarea lor, fără nici un drept de recurs.

Art.52 – Oricare pedeapsă rămasă definitivă, va fi trecută în foaia calificativă, statul personal al celui pedepsit.

Capitolul al III-lea

INSTANȚELE DISCIPLINARE ȘI DE JUDECATĂ BISERICESCĂ

Art.53 – Organele disciplinare și de judecată pentru clericii de mir, preoți, diaconi și cântăreți, în chestiunile administrative și biseri-cești sunt:

- a. Consistoriul Disciplinar Protopopesc;[\[3\]](#)
- b. Consistoriul Eparhial.

Organele de recurs sunt:

- a. Sinodul Mitropolitan, pentru cazurile de depunere din treaptă;

b. Sfântul Sinod, pentru cazurile de caterisire.[4]

Art.54 – Pe lângă fiecare protopopiat regional, funcționează Consistoriul Disciplinar Protopopesc.[5]

Consistoriul Disciplinar Protopopesc are un președinte și trei membri, dintre care doi membri clerici, numiți pe termen de patru ani, de către Chiriarh, dintre preoții cu examenul de promovare, din cate-goria I, din Regiune, cu cunoștințe canonice, conform **art.62, 63 și 64** din prezentul Regulament, și un cântăreț.

În cazurile când se judecă chestiuni privitoare numai la preoți, membrul cântăreț nu participă.

Art.55 – În competența Consistoriului Disciplinar Protopopesc intră:

a. Aplanarea și eventual judecarea diferendelor ivite între per-sonalul bisericesc, cu privire la împărțirea ofrandelor și veniturilor epitrahilului etc.

b. Aplanarea și eventual judecarea neînțelegerilor dintre cre-dincioși și personalul clerical, în legătură cu plata pentru serviciile re-ligioase, sau refuzul serviciului religios, cum și a conflictelor de ordin personal, în legătură cu funcțiunea bisericească dintre credincioși și personalul clerical.

În caz de judecare, se vor da hotărâri de împăcare, sau se vor aplica pedepsele prevăzute la **art.50, lit.a, b, c**, iar pedepsele prevă-zute de **lit.d** și **e** vor fi de la 30 – 90 zile.

Dacă, în cazurile de pedepsire, prevăzute de **lit.d** și **e**, de mai sus, părțile nu se declară mulțumite, au drept să facă recurs la Consis-toriul Eparhial, în termen de 15 zile de la primirea hotărârii de cel în cauză, iar hotărârea Consistoriului Eparhial este definitivă și execu-to-rie, după aprobarea ei de către Chiriarh. Pedepsele prevăzute la **art. 50, lit.a, b, c, d** și **e** de mai sus rămân definitive după aprobarea ho-tărârii de către Chiriarh.

c. Judecarea în primă și ultimă instanță a personalului biseri-cesc inferior – cântăreții și paracliserii – pentru abaterile și delictele disciplinare prevăzute în **art.2 și 3** din Regulamentul de procedură, când acestora li se aplică vreuna din pedepsele prevăzute la **art.4, par. A, lit.a–f**, din Regulament. În acest caz, hotărârile Consistoriului Dis-ciplinar Protopopesc sunt definitive și executorii, după aprobarea lor de Chiriarh.

d. Judecarea în primă instanță, cu drept de recurs, la Consis-toriul Eparhial, a personalului bisericesc inferior – cântăreți și paracli-serii – pentru abaterile și delictele disciplinare prevăzute la **art.2 și 3** din Regulamentul de procedură, pentru cazul când acestora li se apli-că pedeapsa prevăzută la **art.4, par.B, lit.e**: destituirea (**art.147 din Statut**). În acest caz părțile au dreptul să facă recurs la Consistoriul Eparhial, în termen de 15 zile de la primirea hotărârii de către cei în cauză.

Art.56 – Toate hotărârile date de Consistoriul Disciplinar Pro-topopesc regional se vor trimite Chiriarhului respectiv, spre aprobare.

Art.57 – Cine reclamă la Protopopiat, trebuie să facă dovada celor reclamate. Nici o reclamație fără dovezi nu va fi primită.

Art.58 – Judecarea pricinilor trebuie făcută de acest for în tim-pul cel mai scurt, iar hotărârea se va pronunța cel mai târziu în trei zile de la judecată.

Procedura introducerii acțiunii, a citării părților, a instruirii procesului, a pronunțării și comunicării hotărârilor, ca și a introducerii recursului, în cazurile prevăzute mai sus, va fi aceeași ca la Consis-toriul Eparhial.

Art.59 – Dacă vreunul dintre membrii judecători se va vădi de părtinire, sau de rea credință, va fi revocat de Chiriarh și în locul său va fi numit altul, iar cauza se va judeca din nou.

După împrejurări, Chiriarhul va putea trimite pe vinovat în judecata Consistoriului Eparhial.

CONSISTORIUL EPARHIAL

A. Compunerea Consistoriului Eparhial

Art.60 – Consistoriul Eparhial funcționează la fiecare Eparhie, și este format din: trei membri titulari și doi membri supleanți. Membri sunt toți preoți cu examenul de promovare, din categoria I, doctori sau licențiați în teologie, cu cunoștințe canonice și juridice.

Ei se aleg de Adunarea Eparhială, pe termen de patru ani, și se aprobă de Chiriarh, putând fi realeși.

Președintele Consistoriului se numește de către Chiriarh, dintre membri titulari ai acestuia.

Consistoriul va avea un grefier, numit de Chiriarh, la propunerea președintelui.

Art.61 – Hotărârile date de Consistoriu, ai cărui membri nu întrunesc condițiunile prevăzute în **art.60** din prezentul Regulament, sunt nule de drept.

Art.62 – Nici un preot care a suferit vreo condamnare judecătorească bisericească sau civilă, pentru delictele prevăzute la **art.29** din acest Regulament, nu va putea fi ales membru al Consistoriului Eparhial.

De asemenea, dacă un membru, în timpul pentru care este ales, suferă vreo condamnare judecătorească, pierde dreptul de a mai rămâne ca membru în Consistoriu, dacă hotărârea a rămas definitivă.

Art.63 – Afară de incompatibilitățile stabilite la **art.187** din Statut, nu mai pot fi aleși membri în Consistoriu preoții care îndeplinesc vreo însărcinare administrativă bisericească.

Art.64 – Locul membrului revocat conform **art.62**, va fi ocupat, până la o nouă alegere, de unul din membrii supleanți desemnat de președintele Consistoriului. Alegerea noului membru se va face numai pentru restul timpului, până la îndeplinirea termenului de patru ani, rămas pentru ceilalți membri.

Art.65 – Membri Consistoriului Eparhial sunt retribuiți conform normelor ce se vor stabili de Sfântul Sinod.

Membri supleanți se bucură întru totul de drepturile membrilor titulari, pentru timpul ce suplinesc în Consistoriu.

Pentru toți membri Consistoriului, care nu locuiesc în reședință, se vor acorda cheltuieli de transport, când vor fi chemați să judece.

Art.66 – Însărcinarea de membru în Consistoriul Eparhial nu intră în prevederile Legii cumulului.

B. Procedura în materie de judecată bisericească la Consistoriul Eparhial

Reclamații, învinuiri din oficiu, anchetarea și acționarea lor

Art.67 – Consistoriile Eparhiale judecă în primă și ultimă instanță abaterile și delictele preoților și diaconilor prevăzute în **art.2** și **3** din Regulamentul de procedură și aplică, după gravitate, una din pedepsele prevăzute la **art.4, par. A și B** din același Regulament.

Consistoriile Eparhiale judecă, de asemenea, în ultimă instanță cauzele venite pe cale de recurs de la Consistoriile Disciplinare Proto-popești.

Pedepsele pronunțate de Consistoriile Eparhiale au caracter de-finitiv și executoriu, după aprobarea lor de către Chiriarh.

Singurele pedepse cu drept de recurs, pronunțate de Consistoriile Eparhiale sunt cele prevăzute în **art.4, par.B, lit.c și d** (depunerea și caterisirea).[\[6\]](#)

Art.68 – Acțiunea împotriva membrilor clerului, se va introduce în Consistoriu, pe următoarele căi:

a. Prin plângeri timbrate, sub pedeapsa de nulitate, care se pot adresa Chiriarhului împotriva lor, de oricine are dreptul și îndeplinește condițiile canonice, de a reclama un cleric și a petiționa, cum și prin sesizarea cazurilor de către autoritățile Statului, anchetate însă de delegatul Chiriarhiei, mai înainte de a se trimite Consistoriului.

b. Prin rapoarte de inspecții însoțite de procese-verbale, constatările ale organelor administrative bisericești, care prin natura lor fac dovada certă până la înscrierea în fals.

c. Prin însuși inculpatul, care cere să se justifice de culpa de care este învinuit, cu aprobarea Chiriarhului respectiv.

d. Din oficiu, pe baza referatului oricărui consilier administrativ bisericesc.

Art.69 – Reclamațiile trebuie să cuprindă: localitatea de unde vine cererea (pâra), numele și prenumele, domiciliul reclamantului sau ale reclamantilor, dacă sunt mai mulți, al reclamatului (pârâtului) și ale martorilor propuși, cu indicarea felului vinei, a datei săvârșirii ei și a condițiilor în care s-a petrecut, cum și toate piesele care s-ar putea folosi de către reclamant ca doveditoare.

Art.70 – Reclamațiile care nu vor îndeplini condițiile **art.68** și **69**, se înapoiază spre completare.

Art.71 – Cazurile prevăzute la **art.68, lit.b și d** se trimit în judecată din oficiu, de către Chiriarhul respectiv, iar președintele Consistoriului, fără altă trimitere, le va trece în registrul de judecată, în cel mult 10 zile, iar în cazuri excepționale, trecerea pe registrul de judecată se va face imediat.

Art.72 – Pentru cazurile prevăzute în **art.68, lit.c**, președintele Consistoriului primind cererea, fixează termenul și trimite citații părților și martorilor.

Art.73 – Pentru celelalte reclamații prevăzute în **art.68, lit. a**, Chiriarhul primind reclamațiile le trimite organului în drept, spre anchetare.

Art.74 – Abaterile socotite grave de Chiriarh, atrag după sine chiar din momentul ordonării anchetei sau al acționării în judecată, suspendarea din serviciu a inculpatului, până la darea sentinței definitive, cu accelerarea însă a judecății procesului pentru toate cazurile de această natură.

De asemenea, clericii care sunt sancționați de prima instanță, cu una din pedepsele prevăzute la **art.4, par.B, lit. b, c, d și e**, adică: pierderea pentru totdeauna a dreptului de a fi ridicat la un grad ierarhic superior sau administrativ, depunerea din treaptă, caterisirea sau destituirea, rămân suspendați din serviciu, până la darea unei sentințe definitive, cu aceeași obligație pentru instanțele respective, de a accelera judecata.

Art.75 – Întârzierile în împlinirea procedurii și în darea hotărâ-rilor cad sub controlul consilierului administrativ bisericesc, care pro-pune Chiriarhului pedepsirea celor vinovați, de astfel de întârzieri ne-motivate.

Art.76 – Înainte de anchetarea vreunuia din plângerile prevă-zute în **art.68, lit.a**, Chiriarhul poate cere informații prealabile de la organele sale subalterne administrative.

Art.77 – Anchetele se fac în localitatea unde domiciliază păr-țile, și într-una din bisericile parohiei mai dinainte indicată, de delega-tul însărcinat cu anchetarea. Dacă delegatul găsește de cuviință, poate face ancheta cu aprobarea Chiriarhului, la oficiul protopopesc, afară de cazurile care atrag caterisirea.

Art.78 – Înainte de a merge în localitate, spre a face anchetă, delegatul însărcinat cu aceasta va vesti părțile despre ziua, ora și loca-lul unde se va face ancheta, cerându-le să se prezinte cu toate dovezile ce le vor avea.

Înmânarea citațiilor se va face cu trei zile libere înainte de data anchetei.

Părții învinuite i se vor trimite întotdeauna, în rezumat, punc-tele de acuzare, cuprinse în reclamația îndreptată împotriva sa.

Nerespectarea acestor dispoziții atrage după sine nulitatea an-chetei.

Art.79 – Citarea părților și a martorilor, dacă în cauză este pre-otul coslujitor, diaconul sau unul din personalul inferior, se va face prin parohul local.

Dacă, însă, reclamatul este însuși parohul, citarea lui, a mar-to-rilor și a reclamantului se va face prin parohul celei mai apropiate parohii din localitate.

Art.80 – Citarea părților se va face prin luare de dovadă, de la părțile și martorii în cauză.

În caz că vreuna din părți ar refuza să dea dovadă sau ar fi absentă din localitate, sau n-ar ști să semneze, vestirea se va preda fă-cându-se un proces-verbal despre aceasta.

Prezența părților și a martorilor la anchetă, face dovada înde-plinirii procedurii de vestire.

Art.81- În ziua fixată pentru cercetare, se va urma de către delegatul Chiriarhiei, astfel:

a. Se vor introduce înlăuntru bisericii, unde se face ancheta, numai părțile. Afară de anchetatori, eventual și secretarii săi, recla-mantul și reclamatul, n-are voie nimeni a sta de față la anchetă.

b. Se va da citire reclamației, în auzul celor de față.

c. Se va întreba reclamantul dacă-și recunoaște reclamația și în caz afirmativ, dacă și-o mai susține.

d. Dacă obiectul reclamației nu este de natură gravă, se vor sfătui părțile să se împace.

e. În caz de nereușită, se va începe ancheta, întrebându-se pâ-râtul ce are de spus în descărcare. Depoziția proprie este suficientă.

f. Se va cere reclamantului să producă dovezile ce le are întru susținerea acuzației.

Art.82 – Reclamantul este dator să facă proba celor afirmate de el.

Această probă se face cu martori, informatori sau cu acte scrise și autentice.

Învinuirile nedovedite cu martori și informatori sau cu acte scrise și autentice, fie la anchetă, fie la Consistoriu, cad asupra re-clamantului, care se pedepsește cu înlăturarea din biserică și din însărcinările bisericești ce ar avea, un anumit timp, sau cu alte pedepse, ce se vor

găsi cu cale de Consistoriu și de Chiriarh. Pentru clericii de mir, călugării, cântăreții și paraclisierii reclamanți, se vor da pedepsele pre-văzute de acest Regulament, chiar prin hotărârea de achitare a pârâ-tului.

Art.83 – Partea reclamată se va prezenta în persoană, și nu va avea nimic de probat cu martori sau alte dovezi.

Propria sa mărturisire e considerată ca adevărată, până la proba contrarie, și nu este nevoie să fie sprijinită pe dovezi și mărturii străine.

La anchetă se vor audia numai martorii reclamantului, pentru a se constatat dacă se face dovada celor reclamate, iar pârâ-tul își va pro-pune martori în apărare, numai în fața instanței de judecată, dacă pri-cina va fi deferită spre judecată.

Martorii reclamantului de la anchetă vor fi chemați în fața ins-tanței de judecată, numai când ar fi cazul de a se stabili jurământul mincinos sau sperjurul, ce se pedepsesc conform **art.82** din Regu-lament.

Art.84 – Audierea martorilor se face introducându-se unul câte unul, pe rând, înlăuntru bisericii sau la protopopiat.

Îndată după ce un martor și-a făcut depoziția, va fi ținut înlă-untru localului de anchetă, până ce toți martorii și-au sfârșit depozi-țiile.

Art.85 – Depozițiile martorilor se fac sub prestare de jură-mânt, pe Sfânta Cruce și pe Sfânta Evanghelie; în cazuri speciale, an-chetatorul sau președintele poate dispune și altfel.

Înainte de a face depoziția, fiecărui martor i se va atrage luarea aminte să spună adevărul și să nu ascundă nimic, pentru că mărtu-risirea va avea s-o întărească cu jurământ, iar în cazul în care se va dovedi că este mincinoasă, va fi pedepsit conform **art.82**.

Când un martor, din motive de credință, refuză să depună jură-mântul pe Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie, acest lucru se va men-ționa în procesul-verbal al ședinței de anchetă sau judecată, iar el va fi audiat ca informator.

Art.86 – Fiecare martor va fi întrebat mai întâi să declare:

- a. Care îi este numele și prenumele;
- b. De câți ani este, cunoscând că se va primi la depoziție nu-mai martorul care a dobândit majoratul, după legile țării;
- c. De ce religie este, cunoscând că cei de altă religie sau acon-fesionali nu pot fi admiși ca martori;
- d. Ce ocupație are;
- e. Dacă este rudă sau încuscrit cu vreuna din părți și în ce grad;
- f. Dacă este în dușmănie sau în proces cu una din părți;
- g. Dacă se află în serviciul uneia din părți sau subaltern;
- h. Dacă i-a promis sau i-a dat ceva, ca să nu spună adevărul și dacă da, cine sau prin cine;
- i. Dacă l-a învățat cineva cum să mărturisească.

Art.87 – Martorul va depune numai oral. O depunere scrisă, trimisă prin altcineva nu este admisibilă.

Art.88 – Înainte ca martorul să-și fi depus mărturia, delegatul Chiriarhului va atrage atenția martorului asupra jurământului ce va avea de depus și asupra consecințelor lui, prin următoarele cuvinte:

“Ia aminte că Dumnezeu care știe toate – martor de jurământul ce vei face – dacă vei spune neadevărat te va pedepsi. Asemenea să cunoști, că și legea omenească pedepsește pe cel ce este martor min-cinos.”

Art.89 – Martorul, după ce și-a făcut și semnat depoziția, e obligat să depună jurământul.

Va pune mâna pe Sfânta Cruce, delegatul va rosti și martorul va spune după dânsul următoarele:

“În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Eu..., jur înaintea Atotputernicului Dumnezeu, care știe toate, și mă leg în cuget curat, că am mărturisit adevărul, fără ură, nici păr-tinire, pentru vreuna din părți, spunând numai ceea ce am văzut și știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu.”

Art.90 – Fiecare martor, după depunerea jurământului, e obligat să semneze foaia de jurământ ce a prestat.

Dacă nu știe carte, jurământul va fi semnat de martor prin pu-nere de deget, și certificat de delegatul chiriarhal.

Art.91 – Nu pot fi admiși, nici audiați ca martori, decât orto-docșii care întrunesc condițiile de moralitate, cerute de Sfintele Ca-noane și legile țării și în conformitate cu **art.147** din acest Regula-ment.

Aprecierea calității martorilor este lăsată Consistoriului care va asculta, în caz de îndoială, pe reprezentanții acuzării și ai apărării.

Respingerea unui martor va fi motivată și motivele se vor tre-ce în procesul-verbal al anchetei sau în minuta instanței.

Art.92 – Lipsa jurământului din dosarul anchetei anulează depoziția martorului respectiv.

Art.93 – După ascultarea părților și a martorilor, se va dresa un proces-verbal, în care se vor trece depozițiile părților și ale mar-to-rilor.

În depozițiile martorilor se vor trece toate întrebările indicate de **art.86**, cum și amintirea faptului că a jurat potrivit **art.89**.

Art.94 – Martorii vor putea fi din nou întrebați, ori de câte ori va fi nevoie, în urma ascultării altor martori.

Art.95 – Părțile, ca și delegații, pot pune martorului orice în-trebări, numai în legătură cu acuzația adusă.

Părțile pot pune întrebări numai prin delegat.

Întrebările puse martorilor se administrează mai întâi din par-tea reclamantului care i-a propus și numai după aceea din partea pârâ-tului.

Art.96 – În cursul depunerii jurământului, nimeni nu are voie să-l întrerupă.

Art.97 – Dacă reclamantul ar voi să mai propună și alți mar-tori, decât cei indicați de el în reclamație, aceasta nu i se va îngădui, decât cu condiția de a-i fi anunțat Chiriarhului, cu cel puțin 8 zile îna-inte de data cercetării.

Martorii noi propuși pentru data anchetei, după termenul de 8 zile, nu se țin în seamă, însă pot fi citați în fața Consistoriului, dacă cauza se va deferi judecății.

Art.98 – Depunerile părților în litigiu, cum și obiecțiile ce s-ar ridica privitor la martori și la mărturiile lor, se pot face și în scris, dacă părțile știu carte și se depun la dosarul anchetei.

Art.99 – Pentru stabilirea unui adevăr, în care opinia experților este necesară, anchetatorul va chema la expertiză și specialiști.

Art.100 – Expertul va trebui să îndeplinească aceleași condiții ca și martorii și să depună jurământul prevăzut la **art.89**.

Art.101 – Dacă vreo persoană din cele ce depun la cercetare, nu va ști să scrie, va semna prin punere de deget, iar persoana care face ancheta, va atesta aceasta.

Art.102 – După trecerea în procesul-verbal a depozițiilor părților și a martorilor, persoana însărcinată cu cercetarea va citi în auzul tuturor cele scrise și va întreba dacă vreuna din părți mai are ceva de adăugat sau de obiectat.

Art.103 – Despre răspunsul dat se va face mențiune în procesul-verbal. Lipsa îndeplinirii prescripției **art.102** atrage după sine nulitatea cercetării.

Art.104 – Procesul-verbal de cercetare va cuprinde pe lângă cele arătate mai sus și mențiunea incidentelor produse eventual în timpul cercetării.

Art.105 – Dacă vreuna din părți sau vreun martor ar rosti vor-be necuviincioase, sau ar amenința pe anchetatori, faptul se va considera ca ultraj în exercițiul funcțiunii.

Art.106 – Purtarea necuviincioasă din partea reclamantului, a pârâtului sau din partea martorului propus de el, sau lipsa de respect, pe lângă sancțiunile prevăzute de acest Regulament, atrage după sine imediat suspendarea cercetării.

În acest caz, se încheie un proces-verbal, arătând cauza suspendării și împreună cu toate celelalte acte se trimit Chiriarhului, cu dreptul pentru cel jignit de a reclama pe cei vinovați justiției civile.

Art.107 – După terminarea cercetării, procesul-verbal încheiat în cauză, semnat de delegat, reclamant și pârât, cu toate piesele anexe, se va trimite îndată, cu raport, Chiriarhului care a ordonat ancheta.

Art.108 – În raport, persoana delegată cu ancheta își va da opinia sa, potrivit impresiei ce și-a făcut la cercetare și din depozițiile părților, asupra vinovăției sau nevinovăției celui reclamat.

Art.109 – Atât procedura de informație prealabilă, cât și cea de anchetă – unde va fi cazul – se vor îndeplini ambele în termen de cel mult 30 de zile de la data când persoana însărcinată cu ancheta a primit sau i s-a reînnoit delegația din partea Chiriarhului.

Întârzierea peste acest termen atrage după sine pedepsirea delegatului pe cale disciplinară.

Art.110 – Opinia sa este considerată ca act de autoritate și confidențial, ce nu angajează, față de părțile implicate, cu nimic, persoana sa.

Art.111 – Îndată ce persoana instituită cu anchetarea a depus la cancelaria Chiriarhală rezultatul cercetării, consilierul administrativ eparhial studiază actele, dacă au fost întocmite conform formelor și regulilor stabilite, dacă cuprind și lămuresc în totul chestiunea, face referat Chiriarhului asupra rezultatului anchetei și, după cum va fi cazul, va face propuneri pentru

neurmărire sau pentru trimiterea în judecată a vinovatului. Toată această lucrare se va face în răstimp de cel mult 8 zile.

Art.112 – Dacă se vor dovedi oarecare neajunsuri, Chiriarhul poate să poruncească foștilor anchetatori sau altor persoane, ca să completeze ancheta.

Art.113 – Dacă din cercetările făcute, Chiriarhul, la propunerea consilierului administrativ eparhial, găsește că nu este cazul de trimitere în judecată, afacerea sau se va clasa, sau dacă sunt necesare unele din măsurile disciplinare prevăzute la **art.50**, Chiriarhul le va aplica, făcându-se mențiune despre aceasta în statul personal (foaia calificativă) al persoanei disciplinate.

Art.114 – Fiecare Chiriarhie e datoră să țină un registru personal (foaie calificativă) al fiecărui membru al clerului mirean și al celui alt personal bisericesc din eparhie în care, pe lângă celelalte date statistice, relativ la starea persoanelor, se vor însemna pedepsele și tot ce privește activitatea și moralitatea persoanelor din cler și celălalt personal bisericesc.

Acest registru constituie un act confidențial în mâna Chiriarhului și nimic nu se poate trece în el, afară de datele statistice, decât de mâna Chiriarhului sau a delegatului său și numai în urma unei delegații scrise date de Chiriarh.

Notările neadevărate și divulgările din partea delegatului chiriarhal se pedepsesc cu trimiterea acestuia în judecata Consistoriului.

Orice însemnare făcută de altă persoană în acest registru, rămâne fără nici o valoare.

Art.115 – În caz de trimitere în judecată a unei persoane bisericești din oficiu:

a. Pe baza foii calificative, se va anexa și o copie certificată de Chiriarh după foaia calificativă a persoanei în chestiune;

b. Pe baza referatului consilierului administrativ eparhial se va trimite în original reclamația sau raportul cu referatul respectiv.

Art.116 – Dacă din actele de cercetare, Chiriarhul socotește că persoana reclamată este vinovată, va înainta Consistoriului dosarul respectiv, spre judecată; în decursul procesului, nu se mai poate opri, ci rămâne să se pronunțe judecata.

Art.117 – Președintele Consistoriului îndată ce primește dosarul respectiv, cu ordin de chemare în judecată, înscrie pe rol, dispune citarea părților și a celorlalți martori, pe care judecata ar găsi necesar să-i mai asculte (**art.97**).

PROCEDURA CHEMĂRII ÎN JUDECATĂ

Art.118 – Pentru toate cazurile, termenul de înfățișare a părților în fața Consistoriului nu va fi mai lung de o lună de la data înscrierii pe rolul de judecată.

Art.119 – Citațiile vor fi astfel redactate:

“D..., din parohia..., comuna..., raionul..., este citat a se prezenta în fața Consistoriului Disciplinar (Protopopesc al Regiunii..., sau Eparhial al Episcopiei...), în ziua de..., la orele... din zi, în orașul..., str..., nr..., cu orice act doveditor va fi având în susținerea reclamației sale, pentru care... (aici se cuprinde obiectul citației)”.

Art.120 – Martorii se citează fără mențiunea obiectului pentru care sunt chemați să se înfățișeze în fața Consistoriului Eparhial.

Art.121 – Pentru cazurile trimise în judecată pe baza **art.68, lit.a, b și d**, se va trimite acuzatului odată cu citația de chemare și arătarea punctelor de învinuire.

Art.122 – În toate cazurile de lipsuri de formă neprevăzute de acest Regulament, decide Consistoriul, în urma ascultării părților și a organului de acuzare, prin analogie cu dispozițiile prevăzute în codul de procedură penală sau alte dispoziții legale aplicate la cazuri în speță.

JUDECAREA PROCESELOR

A. Ședințe

Art.123 – Consistoriul pentru judecarea proceselor, ține ședin-ță în orașul de reședință al Regiunii sau al fiecărei Eparhii, în camerele ce se destinează și în zilele și orele hotărâte anume. Ședințele vor fi prezidate de persoana anume desemnată, conform **art.54** și **60, al.3** din acest Regulament. Cancelaria Consistoriului va avea un grefier din personalul Cancelariei Eparhiale, cu ajutoarele trebuitoare.

Art.124 – Orele obligatorii pentru ținerea ședințelor sunt cele arătate în citații.

Nu vor fi zile de judecată duminicile și sărbătorile, și nici pri-ma zi după sărbători și duminici.

Art.125 – La ședințele Consistoriului nu vor putea asista decât părțile împlicate cu martorii și apărătorii lor, cum și organul de acu-zare.

Art.126 – Conducerea dezbatelor o are președintele, care ține și buna rânduială. Tot ce va ordona el în această privință se va executa întocmai.

Art.127 – Dacă vreo persoană din acelea care asistă la jude-cată va tulbura liniștea, va fi chemată la ordine de către președinte.

În cazul când neliniștea continuă, președintele va putea înlă-tura din sala ședințelor pe tulburători.

Art.128 – Dacă părțile împlicate, direct sau prin apărătorii lor, trec marginile buneii cuviințe și rostesc insulte sau orice cuvinte necuviincioase, președintele le va chema la ordine pentru prima oară, iar a doua oară le va lua cuvântul.

Pentru cazuri mai grave, președintele Consistoriului va deschi-de acțiune contra persoanelor vinovate.

Art.129 - În toate cazurile de necuviință sau agresiune din par-tea părților, procesul va continua să se judece, cu excluderea însă din ședință a celor necuviincioși sau agresivi, contra cărora Consistoriul rămâne în dreptul său de a se folosi și de celelalte căi de răspundere, bisericești și civile.

În cazul când necuviința sau agresiunea va veni din partea apă-rătorilor, aceștia vor fi deferiți Chiriarhului, conform **art.196** din acest Regulament.

Art.130 – Când sunt tulburări, președintele Consistoriului va putea cere concursul forței publice, pentru asigurarea ordinii și liniștii în judecarea proceselor.

B. Instrucția și judecarea proceselor

Art.131 – Procesele se vor judeca după ordinea intrării lor, afară de cazuri mai grave, care cer a fi judecate cât mai urgent.

Art.132 – La ziua fixată pentru judecată, se vor chema părțile împlicate, după ordinul președintelui, de către unul din îngrijitorii Consistoriului.

Art.133 – Dacă, după constatarea îndeplinirii procedurii, una din părțile împlicate lipsește, cauza se va putea judeca în lipsă, în cazul când partea prezentă sau acuzarea nu cere amânarea sau judeca-rea mai la urmă.

Prezența părților înlocuiește îndeplinirea procedurii.

Art.134 – Dacă ambele părți împlicinate lipsesc, judecarea se va amâna pentru altă zi, afară de cazul când există deja o condamnare judecătorească civilă definitivă, în care caz, procesul se va putea judeca după actele din dosar.

La a doua chemare, procesul se va putea judeca totdeauna, dacă se constată că s-a îndeplinit procedura, chiar dacă părțile lipsesc. Judecata se va face în acest caz după actele aflate la dosar, cu arătarea în citațiile adresate părților a acestei dispoziții.

Art.135 – În toate cazurile de amânare se va cere și opinia persoanei însărcinate cu acuzarea.

Art.136 – Părțile se vor înfățișa în persoană. Ele pot fi asistate de apărători, care vor fi luate dintre persoanele specificate în acest Regulament, la titlul “Acuzare și Apărare”.

Art.137 – La proces, președintele va da cuvântul mai întâi reclamantului, după care va urma acuzarea.

Fiecare parte va avea dreptul de a vorbi de două ori; în caz de trebuință, președintele poate acorda cuvântul și de mai multe ori. Când președintele găsește necesar, va putea însărcina pe unul dintre membrii Consistoriului, să facă o dare de seamă, fără a-și arăta părerea sa.

Această dare de seamă se va citi în ședință publică, înainte de începerea dezbaterilor.

Art.138 – Părțile împlicinate, direct sau prin apărători, nu aduc în dezbateri decât chestiuni ce se referă direct la cauza ce este în dezbateri.

Președintele Consistoriului este obligat a opri părțile de a introduce alte chestiuni.

Art.139 – Apărarea făcută personal sau prin apărători, va putea fi verbală sau în scris.

Art.140 – Când apărarea este făcută verbal, funcționarul însărcinat de Chiriarh cu funcția de grefier, va lua notă despre dezbateri, care se vor consemna în procesul-verbal minută al ședinței.

Art.141 – Dacă acuzarea și apărarea se fac în scris, vor fi semnate de persoanele în drept, vor fi citite de ele, iar apoi se vor anexa la dosarul cauzei.

Art.142 – Părțile pot fi îndatorate, după împrejurări și după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii în scris.

Art.143 – Dacă părțile nu au fost obligate la concluziile de care vorbește **art.142** vor putea fi îndatorate a da grefierului o prescurtare din concluziile lor motivate, care se va semna de ele și de grefierul Consistoriului.

Art.144 – Când Consistoriul, după îndeplinirea formelor este luminat asupra cauzei, va declara, prin președintele său, închiderea dezbaterilor.

Art.145 – Toate piesele de orice natură, introduse în proces, în cursul dezbaterilor procesului, se semnează de președinte.

C. Probe și mărturii

Art.146 – Dovada într-o cauză adusă în judecată se poate face:

a. Prin martori, cu respectarea dispozițiilor **art.91**, sub prestare de jurământ, care în cazurile când atrag după sine caterisirea, se va face în biserică;

b. Prin informatori;

- c. Prin acte ale autorităților bisericești, întrucât nu sunt atacate de nulitate;
- d. Prin orice act și împrejurări de natură a face convingerea Consistoriului.

Art.147 – Nu pot fi nici într-un caz martori:

- a. Rudele în linie dreaptă ale uneia din părți;
- b. Frații și surorile;
- c. Unchii, nepoții și verii primari, în linie colaterală, deci până la gradul IV inclusiv;
- d. Afinii (cuscrii) în același grad;
- e. Persoanele declarate de canoane și de legi, incapabile de a mărturisi.

Art.148 – Se vor asculta ca martori:

- a. Persoanele invocate de părți, direct sau prin apărători de instanță;
- b. Orice altă persoană de care are nevoie acuzarea, după aprecierea Consistoriului.

Toate aceste persoane trebuie să satisfacă însă condițiile prevăzute de acest Regulament.

Art.149 – În cazurile de la **lit.a** și **b**, **art.148**, părțile care invocă martori, vor comunica Consistoriului lista martorilor cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată pentru judecată.

Art.150 – Martorii propuși, conform **lit.a** și **b**, ale **art. 148**, se vor cita în regulă. Citația va cuprinde ziua și ora, cum și localitatea unde au să se prezenta. În nici un caz nu li se vor comunica chestiunile asupra cărora vor avea să depună mărturie.

Art.151 – Ascultarea martorilor se va face separat. În caz de contradicție, vor putea fi confrunțați.

Art.152 – Martorii citați, care nu s-au prezentat înaintea Consistoriului la prima citare, se vor cita din nou pentru termenul următor.

Martorul care refuză să execute citația din rea voință sau rea credință, constatată de Consistoriu, se pedepsește conform **art.82**. Acest lucru se va menționa și în citație.

Art.153 – Martorii care au depus mărturia sub prestare de jură-mânt conform **art.84–89** la facerea anchetei în localitate, nu vor mai fi citați în fața Consistoriului, afară de cazul când președintele va căpăta convingerea că mărturia a fost mincinoasă. În toate celelalte cazuri, mărturia va fi considerată ca perfect validă.

Art.154 – În ziua fixată pentru înfățișare, martorii vor fi introduși pe rând în sala ședințelor și reținuți pe loc, după ascultare. Ascultarea martorilor începe cu cei propuși de acuzare și sfârșește cu martorii propuși de apărare.

Art.155 – Fiecare martor va fi mai întâi întrebat de președinte, întocmai cum prevede **art.86**.

Art.156 – Martorul, după ce-și va face mărturia, va depune jurământul în Consistoriu, sau în biserică, după formula și cu procedura prevăzută la **art.89**.

Art.157 – Martorul va mărturisi fără să aibă voie a depune mărturia scrisă înainte de audiere.

Art.158 – După ascultarea martorilor, se va face un proces-verbal, care cuprinde, sub pedeapsă de nulitate:

- a. Numele și prenumele, profesia și domiciliul martorului;
- b. Arătarea că martorul a jurat întocmai după dispoziția **art. 84–89**;

c. Zisele martorului;

d. Arătarea că i s-au citit din cuvânt în cuvânt cele depuse de el și declarația că stăruiește în ele, semnătura lui, a președintelui și a gre-fierului.

Art.159 – Dacă martorul nu va voi să iscălească, aceasta se va consemna în procesul-verbal al ședinței, iar el va fi înlăturat.

Art.160 – Fiecare martor, după ascultarea sa, va rămâne în sa-la ședințelor, până la sfârșitul ședinței, afară numai dacă Consistoriul va hotărâ altfel.

Art.161 – Martorii vor putea fi din nou întrebați ori de câte ori aceasta va fi nevoie, în urma ascultării altor martori.

Art.162 – Părțile împricinate, direct sau prin apărători, judecă-torii sau persoana însărcinată cu acuzarea, vor putea pune martorului orice întrebare în legătură cu procesul, prin mijlocirea președintelui, care este în drept de a autoriza partea și a pune întrebări martorului.

Întrebările puse martorului se administrează mai întâi din par-tea celui care l-a propus, apoi de către partea adversă și de organul de acuzare.

Art.163 – În cursul depoziției, nimeni nu va putea întrerupe pe martor.

Art.164 – Dacă din instrucție ies dovezi grave de mărturie mincinoasă sau de mituire de martor, Consistoriul va pedepsi pe mar-torul respectiv, conform **art.82**.

Art.165 – Dacă toți martorii citați nu pot fi ascultați în aceeași ședință, cercetarea se va urma în altă ședință, fără altă citație, cu luare de cunoștință a noului termen de judecată.

Art.166 – Dacă una sau alta din părți va cere să se aducă și alți martori, Consistoriul va putea acorda prelungirea cercetării. Nu se va putea acorda însă de la prima prezentare în fața Consistoriului, decât o singură prelungire pentru fiecare în parte.

Art.167 – Dacă martorul nu voiește, fără un motiv just, să mărturisească sau să jure, va fi exclus sau pedepsit conform **art.82**.

Art.168 – Dacă un martor din cauză de boală, sau altă împie-dicare de forță majoră, nu va putea veni la ședință, președintele va ordona ca el să fie ascultat în localitate, tot sub prestare de jurământ înaintea unui cleric desemnat de Consistoriu.

Art.169 – Când Consistoriul va avea să judece persoane deja osândite de justiția civilă, el se va putea servi fie numai de sentința ci-vilă, fie de depunerile martorilor, fie de alte dovezi produse în justiția civilă.

În acest caz, Consistoriul va cere de la justiția civilă trimiterea dosarului în cauză; în cazul când justiția civilă nu poate satisface cere-rea, cel în cauză va fi obligat să producă copii legalizate de pe actele cerute de Consistoriu.

D. Despre hotărâre

Art.170 – Consistoriul, după ce va fi lămurit asupra instruirii cauzei trimise judecății sale, va da hotărârea întemeiată pe actele din dosar și după convingerea ce și-a format din dezbaterile urmate.

Art.171 – Hotărârea va fi motivată pe baza Sfintelor Canoane, cum și pe baza normelor și regulamentelor bisericești aplicate la cauza judecată.

Art.172 – Hotărârea se va da cu majoritatea de voturi a celor trei membri.

Minoritatea va justifica totdeauna părerea sa.

Art.173 – Pentru cazurile care atrag după sine caterisirea, hotărârea se va da de către completul Consistoriului, cu unanimitate.

Art.174 – Hotărârea se va pronunța imediat sau cel mai târziu în trei zile de la încheierea dezbaterilor, în ședință, de către președinte; iar trimiterea hotărârii Chiriarhului, spre aprobare sau respingere moti-vată, se va face cel mult în zece zile de la pronunțarea hotărârii. În caz de respingere a sentinței, același Consistoriu judecă din nou cauza.

Hotărârea se comunică de Consistoriu ambelor părți, în termen de 5 zile de la aprobarea ei de către Chiriarh.

Art.175 – Pentru orice caz judecat, se va încheia un proces-verbal, cuprinzând dispozițiile hotărârii.

Art.176 – Hotărârea iscălită și pronunțată în public are toată puterea legiuită și nici un judecător nu-și mai poate retrage iscălitura.

Art.177 – Pedepsele prevăzute la **art.4, par.B, lit.c** (depunerea din treapta preoției) și **lit.d** (caterisirea) se dau cu drept de recurs în termen de 15 zile de la data primirii sentinței de către cel în cauză.

Toate celelalte pedepse prevăzute de prezentul Regulament, aplicate de Consistoriile Eparhiale, au caracter definitiv și executoriu, după aprobarea lor de către Chiriarh.[\[7\]](#)

Art.178 – Grefierul Consistoriului va îngriji ca hotărârile re-dactate și iscălite, să se treacă într-un registru special, unde iarăși se vor iscăli de președinte.

Art.179 – Nimic pe margini, printre linii, prin adăugiri, prin scurtări sau cifre, nu se poate scrie în hotărâre, sub pedeapsa anulării ei și sancționarea celui vinovat.

Art.180 – Fiecare hotărâre va cuprinde, sub pedeapsă discipli-nară, pentru cel ce se va fi abătut:

- a. Numele și prenumele membrilor Consistoriului;
- b. Numele și prenumele, domiciliul părților, calitatea în care se judecă, numele și prenumele apărătorului;
- c. Obiectul cererii și apărării pe scurt;
- d. Cuprinsul pe scurt al actelor ce părțile au înfățișat, spre a-și susține fiecare cererea;
- e. Arătarea că persoana însărcinată cu acuzarea și-a dat conclu-ziile sau nu;
- f. Punctele de fapt și de drept, stabilite de Consistoriu;
- g. Motivarea hotărârii;
- h. Dispozitivul, adică aceea ce judecata hotărăște în virtutea Sfintelor Canoane, a Statutului de organizare și a regulamentelor bise-ricești;
- j. Data pronunțării;
- k. Semnăturile membrilor Consistoriului și grefierului.

Art.181 – Recursul pentru depunerea din treapta preoției se adresează președintelui Consistoriului Eparhial, care, constatând intro-ducerea în termen legal, îl înaintează cu întregul dosar al cauzei Pre-ședintelui Sinodului Mitropolitan. În caz de caterisire, recursul se în-dreaptă direct către Sfântul Sinod.[\[8\]](#)

Art.182 – Toate hotărârile Consistoriilor trebuie să arate precis pedepsele ce se dau vinovatului, și nici nu trebuie lăsată la înțelegerea că ar fi consecință a alteia; astfel condamnările relativ la veniturile bi-sericești din parohii, trebuie deosebit arătate în hotărâre.

Art.183 – Nu dau drept de recurs pedepsele date pe cale disciplinară direct de Chiriarh, prevăzute în Regulament, precum și cererile pentru pedepsele prevăzute cu drept de recurs și neintroduse în termenul legal.[\[9\]](#)

Art.184 – Orice hotărâre dată de Consistoriul Eparhial, care va fi rămas definitivă, fie din cauză că cel pedepsit n-a uzat de dreptul de recurs, fie că a fost dată fără acest drept, pentru executare va fi întotdeauna supusă Chiriarhului, de către consilierul administrativ eparhial, spre a dispune aplicarea ei.

Art.185 – Toate hotărârile se execută prin autoritățile biseri-cești eparhiale.++++

DESPRE ACUZARE ȘI APĂRARE

Art.186 – Când una din persoanele bisericești, supuse judecării este dată în judecată înaintea instanțelor bisericești, acuzarea se sus-ține la Consistoriul Disciplinar Protopopesc de către alt Protoiereu de-cât cel care a făcut cercetarea, iar la Consistoriul Eparhial de către Inspectorul Eparhial.[\[10\]](#)

Acuzatorul, înaintea Consistoriilor Bisericești, exercită funcția de organ al autorităților, pe care le reprezintă.

În acest scop, acuzatorul va susține totdeauna cauzele date în judecată, în calitate de organ al Chiriarhului.

Art.187 – Acuzatorul va pune concluzii scrise în ședință pu-blică, pe lângă cele verbale, sau le va depune la președintele Consis-toriului, în termenul ce i se va fixa.

Art.188 – Persoanele date în judecata instanțelor bisericești, vor putea fi asistate de apărători.

Art.189 – Pe lângă fiecare Consistoriu Disciplinar Protopo-pesc vor funcționa cel mult patru apărători, la Consistoriul Eparhial de la Episcopii câte cinci apărători, iar pe lângă Consistoriul Eparhial de la Arhiepiscopii câte opt apărători, dintre preoții licențiați sau doctori în teologie, cu examenul de promovare de categoria I și având cel pu-țin zece ani de preoție lucrătoare.[\[11\]](#)

Art.190 – Persoanele care vor voi să exercite profesiunea de apărător, vor face declarații în scris, însoțite de acte în regulă, din care să se vadă că întrunesc condițiile de a fi apărători.

Această declarație se va face la Chiriarhul respectiv, care o va trimite comisiei respective.

Art.191 – La Mitropoliile din București, Iași și Sibiu, se va institui câte o comisie compusă din profesorul de Drept Canonic de la Institutul Teologic Universitar local sau, în lipsă, de la Institutul Teo-logic Universitar din Capitală, președintele Consistoriului Eparhial din localitate și consilierul administrativ bisericesc al Mitropoliei respec-tive, unde vor depune un examen special din Dreptul Canonic, legile țării, Statutul de organizare și regulamentele bisericești.

Vor fi admiși în locurile vacante, solicitate, numai cei care vor obține la examen calificativul “foarte bine” și “excepțional”.

În cazul când sunt mai mulți candidați cu calificativul “excep-țional” sau “foarte bine”, Chiriarhul locului va desemna pe cei ce va crede de cuviință.

Art.192 – Fiecare apărător va fi confirmat prin Decizia Chiri-arhului respectiv, în care se va menționa Consistoriul în fața căruia are dreptul de apărător. Nu este îngăduit unui apărător să funcționeze în alt Consistoriu, afară de cel menționat în Decizie.

Art.193 – Fiecare candidat de apărător înscris la examen va plăti comisiei o taxă de 75 lei.

Art.194 – Nu vor putea fi apărători persoanele care vor fi fost condamnate de instanțele bisericești sau de instanțele civile și penale, cei care stau sub o culpă canonică, cei care au fost pedepsiți de Chiri-arh, conform Regulamentului de față, cât și cei care vor fi dovediți că fac intervenții, stăruințe sau presiuni la autoritățile protopopești, la Administrația Eparhială sau la organele anchetatoare, în favoarea îm-pricinaților sau celor dați în judecată.

Locurile celor decăzuți din drepturile lor se declară vacante și se ocupă conform **art.189** și următoarele.

Art.195 – Pedepsele disciplinare ce se pot aplica de Chiri-arh apărătorilor care compromit onoarea și demnitatea misiunii lor sunt:

- a. Avertismentul;
- b. Interdicția temporară;
- c. Ștergerea din tablou.

Art.196 – Greșelile comise de apărători în timpul ședințelor se vor comunica de președintele Consistoriului respectiv, Chiri-arhului.

Art.197 – Pedepsele disciplinare nu se pot aplica mai înainte ca apărătorul să fie ascultat; el să fie chemat în termen de 8 zile pentru a fi ascultat.

Art.198 – Pedepsele date vor fi motivate și comunicate în scris apărătorului.

Art.199 – Deciziile disciplinare date de Chiri-arh, în cazurile de mai sus sunt definitive.

DESPRE RECUZARE

Art.200 – Părțile îm-pricinate pot recuza direct sau prin apă-rător pe orice membru al Consistoriului Disciplinar Protopopesc și Eparhial, în următoarele cazuri:[\[12\]](#)

- a. Dacă este interesat personal în proces;
- b. Dacă este rudă sau afin cu vreuna din părți până la al IV-lea grad inclusiv;
- c. Dacă există dușmănie între el și vreuna din părți;
- d. Dacă și-a manifestat public ori privat opțiunea sa mai îna-inte de a se fi pronunțat hotărârea;
- e. Dacă a primit de la una din părți daruri sau promisiuni de daruri ori de servicii;
- f. Dacă a fost martor în pricină;
- g. Dacă judecătorul este frate, cumnat, ginere sau socru cu apă-rătorul părții;
- h. Dacă judecătorul a fost apărătorul vreunei părți în fața ins-tanței respective sau în fața instanței inferioare;

Art.201 – Dacă însă părțile vor declara direct sau prin apărător că-l primesc a-l avea ca judecător, membrul recuzabil va lua parte la proces.

În hotărâre, se va face amintire de aceasta.

Art.202 – Cel ce va voi să recuze, va trebui să facă aceasta mai înainte de începerea procesului.

Dacă motivele de recuzare s-au ivit după începerea procesului, partea interesată le va propune, îndată ce le va cunoaște.

Art.203 – Recuzarea va fi cerută printr-un act scris dat preșe-dintelui.

Acest act va fi iscălit de partea care propune recuzarea sau de apărătorul său.

Consistoriul va chibzui asupra cererii de recuzare, după ce se vor asculta și concluziile organelor însărcinate cu acuzarea.

Judecătorul recuzat nu va putea lua parte la chibzuire. În caz că cel recuzat este președintele, președinte va fi cel mai în vârstă dintre membri. Hotărârea Consistoriului se va citi în ședință publică și va fi dată fără nici un apel sau recurs.

Art.204 – În cazul când Consistoriul hotărăște recuzarea, judecarea se amână și se judecă după ce s-a completat cu membrii su-pleanți.

SINODUL MITROPOLITAN

Art.205* – Sinodul Mitropolitan, ca instanță de recurs, are în competența sa cauzele venite pe cale de recurs de la Consistoriile Eparhiale, în care s-a aplicat pedeapsa depunerii din treapta preoției.[\[13\]](#)

Art.206 – Hotărârile ce se vor lua vor putea servi ca juris-prudențe pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română.[\[14\]](#)

Art.207 – Părțile, precum și acuzarea nemulțumite cu hotărârea Consistoriului Eparhial prin care s-a aplicat pedeapsa depunerii din treapta preoției, pot face apel la Sinodul Mitropolitan, iar pentru caterisire la Sfântul Sinod, în timp de 15 zile de la primirea hotărârii de cel în cauză.[\[15\]](#)

Nerespectarea acestui termen atrage după sine pierderea dreptului de recurs, iar hotărârea Consistoriului Eparhial rămâne definitivă și executorie.

Art.208 – Cererea de recurs, în cazul depunerii din treapta preoției, se va prezenta de cel interesat președintelui Consistoriului Eparhial, a cărui sentință o atacă cu recurs, iar acesta o va înainta, cu dosarul respectiv, Președintelui Sinodului Mitropolitan.

Pentru cazurile de caterisire, cererea de recurs se va adresa Președintelui Sfântului Sinod.[\[16\]](#)

Art.209 – Cererea de recurs va cuprinde: numele, prenumele, profesia și domiciliul recurentului și al părților cu care a fost în judecată, cum și motivele de recurs. Ea va fi timbrată cu timbrul legal și redactată în termeni cuviincioși.

Recursul redactat în termeni necuviincioși, se respinge.

De asemenea, se va alătura la cererea de recurs și copie legalizată de pe hotărâre sau de pe dispozitivul hotărârii recurate. Dacă recurentul voiește a se servi și de alte acte afară de cele depuse cu dosarul Consistoriului Eparhial, va trebui să le depună odată cu cererea de recurs, în care se va face mențiune despre aceasta.

Art.210 – Recursul trebuie să fie motivat prin petiția de recurs, depusă în termen, la președintele Consistoriului Eparhial.

În ea trebuie să se arate motivele de recurs, atât de fond, cât și de formă, dispozițiile Statutului și Regulamentelor bisericești, ori prin-cipiul de drept canonic ce s-a violat.

Președintele Sinodului Mitropolitan, primind recursul, dispune înscrierea lui în registrul de judecată în termen de cel mult zece zile și hotărăște cele de urmare, privind studierea de către consilierul admi-nistrativ bisericesc și de specialiști, cu propuneri. [\[17\]](#)

În recurs nu se va face nici o cerere nouă, care nu s-a făcut la prima instanță, afară de cele care servesc ca mijloace de apărare la ca-uza recurată.

În recurs nu se va putea schimba nici cauza, nici obiectul prici-nei, nici calitatea părților.

Art.211 – Nu intră în competența Sinodului Mitropolitan hotă-rârile de caterisire care se îndreaptă direct Sfântului Sinod.[\[18\]](#)

Art.212 – Președintele Sinodului Mitropolitan, primind rapor-tul Consilierului administrativ și al specialiștilor, cu propuneri, dispu-ne data convocării Sinodului Mitropolitan în vederea pronunțării sau respingerii recursului.[\[19\]](#)

Art.213 – Ședințele nu sunt publice.

Părțile pot fi asistate de apărători.

Art.214 – La Sinodul Mitropolitan, între specialiști, poate fi cooptat și inspectorul eparhial, pentru studierea recursului, cu excepția cazurilor de recurs provenite de la Arhiepiscopia sa. În acest caz, Președintele Sinodului Mitropolitan poate apela la un alt inspector eparhial din cadrul eparhiilor Mitropoliei.[\[20\]](#)

Art.215 – Pentru ziua fixată în vederea judecării cauzei trebuie să existe dovada convocării Sinodului Mitropolitan, a specialiștilor și a recurentului.[\[21\]](#)

Art.216 – Dacă dovezile lipsesc, judecarea se amână pentru o altă dată din lipsă de probe.[\[22\]](#)

Art.217 – Hotărârea Sinodului Mitropolitan, ca instanță de recurs, poate să confirme ori să schimbe, total sau în parte, hotărârea recurată.[\[23\]](#)

Art.218 – În cazurile în care autoritatea bisericească a făcut recurs, părțile vorbesc în urmă.

Art.219 – Hotărârea Sinodului Mitropolitan, ca instanță de recurs, este definitivă. Ea se ocupă atât de fondul cauzei, cât și de apli-carea exactă a Sfintelor Canoane, a Statutului și regulamentelor biseri-cești, la vina în chestiune.[\[24\]](#)

Art.220 – Hotărârile vor cuprinde întâmpinările părților, con-cluziile acuzatorului, motivarea și dispozitivul, având redactarea pre-văzută la **art.180 – 182**.

Art.221 – Sinodul Mitropolitan poate să dea următoarele ho-tărâri:

1. Hotărâre de respingere a recursului;
2. Hotărâre de casare a sentinței.

Dacă se respinge dosarul, atunci sentința Consistoriului Epar-hial rămâne definitivă și executorie.

În caz de casare a sentinței, Sinodul Mitropolitan reține dosarul și trece la reanalizarea cauzei. Hotărârea pe care o va da rămâne defi-nitivă și executorie după aprobarea ei de către Mitropolit.[\[25\]](#)

Art.222 – Sinodul Mitropolitan, ca instanță de recurs, va avea o sală (birou) pentru ședințele de judecată, un funcționar care va îndeplini atribuțiile de grefier și alți funcționari, după nevoi, de la Cen-trul Mitropolitan.[26]

RECUSUL LA SFÂNTUL SINOD

Art.223 – În cazul când Consistoriul Eparhial a pronunțat pe-deapsa caterisirii contra unui preot sau diacon, condamnatul va putea face recurs la Sfântul Sinod.

Art.224 – Recursul se va face în termen de 15 zile de la data primirii hotărârii de către cel în cauză.

Art.225 – Recursul se va face cu petiție adresată de cel con-damnat la caterisire și înaintat P.F.Patriarh, Președintele Sfântului Sinod, la care se va alătura și copie de pe hotărârea Consistoriului.

Art.226 – Preotul sau diaconul condamnat la caterisire este de drept suspendat din serviciu și nu primește leafă chiar dacă a făcut recurs.

Art.227 – Președintele Sfântului Sinod, primind petiția de recurs, va dispune să se înregistreze, dându-se recurentului dovada de primire, în care se va trece ziua primirii recursului și intervenind la Eparhia respectivă pentru trimiterea dosarului cauzei.

Art.228 – Sfântul Sinod luând cunoștință de recursul făcut, îl va putea admite, dacă va găsi că procedura n-a fost bine îndeplinită sau că Statutul și regulamentele bisericești n-au fost bine aplicate, ori că s-a comis exces de putere, contrariu îl va respinge.

Art.229 – Odată cu recursul admis, Sfântul Sinod va dispune reexaminarea în fond a cauzei, tot de către Sfântul Sinod, prin analo-gie cu procedura folosită de Sinodul Mitropolitan la admiterea cauze-lor de depunere din treapta preoției.

Hotărârea pronunțată în acest caz va fi definitivă și executorie după aprobarea ei de către Patriarh.[27]

Art.230 – Condamnarea definitivă a unui diacon sau preot la caterisire, va fi comunicată organului în drept.

NORMELE ȘI CONDIȚIILE DE REVIZUIRE A HOTĂRĂRILOR

DATE DE INSTANȚELE BISERICESTI DE JUDECATĂ

Art.231 – Orice hotărâre dată de instanțele bisericești de ju-decată, rămasă definitivă, capătă putere de lucru judecat. Și asupra obiectului care a dat naștere procesului între aceleași persoane și în fața acelorași instanțe, o înnoire a procesului nu se mai poate face nici în parte, nici în totalul cauzei.

Art.232 – Clericul condamnat de una din instanțele de ju-decată bisericească, prevăzute în Regulamentul de față, prin hotărâre rămasă definitivă și investită cu formula executorie, la depunerea din treaptă, caterisire sau afurisenie, din pricină că actele de care s-ar pu-tea servi în apărare, fie că i-au dispărut, fie că nu le-a putut procura din cauză de forță majoră, sau că partea adversă s-a folosit de martori mincinoși, dovediți ulterior de autoritatea legală, astfel că nu le-a putut aduce la termenul fixat pentru judecată, din care cauză nu și-a putut proba nevinovăția, poate cere revizuirea hotărârii de condamnare, dacă ulterior a intrat în posesia acestor acte.

Cererea de revizuire, bine motivată, însoțită de actele respec-tive, va fi adresată Patriarhului, ca Președinte al Sfântului Sinod, care va dispune suspendarea provizorie a deciziei de condamnare, dacă nu s-a executat încă, iar cererea de revizuire o va trimite unui Consistoriu

Eparhial din cadrul Mitropoliei de la care provine, altul decât cel care s-a pronunțat în primă instanță, spre cercetare.

Cererile nemotivate și fără actele pe care se întemeiază nu se iau în considerare și nu li se dă curs.

Consistoriul Eparhial respectiv, după ce va verifica că, într-adevăr actele produse ulterior de condamnat i-au fost sustrate, cu intenția de a nu se putea folosi de ele, sau că nu le-a putut procura la timp, pentru caz de forță majoră, sau că va dovedi cu acte legale că partea adversă s-a folosit de martori mincinoși, fapte anunțate în fața instanței care l-a condamnat, va casa decizia de condamnare și o va reține pentru judecare din nou.[\[28\]](#)

Hotărârea dată de acest Consistoriu va fi fără drept de recurs.

Art.233 – Dovada pentru mărturie mincinoasă se va aduce de cei interesați de la instanțele civile.

Sentința tribunalelor civile în această materie este valabilă în fața Consistoriului Eparhial care a analizat cauza în revizuire.[\[29\]](#)

Art.234 – În caz de revizuire a unei condamnări pentru cauzele indicate în **art.232**, dacă condamnatul va fi murit, Consistoriul eparhial care a rejudecat cauza în revizuire, va numi un curator, care va executa drepturile condamnatului.

Dacă în urma acestei noi proceduri se va descoperi că condamnarea a fost pronunțată pe nedrept, noua decizie a Consistoriului respectiv va reabilita prestigiul celui condamnat.[\[30\]](#)

PRESCRIPTII

Art.235 – Toate abaterile prevăzute în art.2 din prezentul Regulament, se prescriu în termen de 3 ani de la săvârșirea lor, iar delictele prevăzute de art.3 se prescriu în 5 ani de la săvârșirea și con-sumarea lor, dacă nu sunt delicta cont-nui.

Se exceptează, totuși, de la această regulă următoarele delicta grave: apostasia, erezia, schisma, omorul și recăsătorirea preoților și diaconilor.

Art.236 – Dacă, însă, vina este una din acelea care este calificată și urmărită de legile penale și civile, prescripția operează potri-vit acelor legi, afară de cazurile prevăzute la articolul precedent, aline-atul ultim.

INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI PENTRU MONAHI

Art.237 – Pentru judecarea simplilor monahi și monahii, cum și a ierodiaconilor și ieromonahilor, va funcționa în fiecare mănăstire și schit, cu obști de la 12 membri în sus, un Consiliu de Judecată format din 2 – 4 monahi sau monahii locali, aleși de sobor și confirmați de Chiriarhul respectiv, pe termen de 4 ani, prezidați de starețul lor, la care vor veni spre judecată și monahii și monahiile din mănăstirile ce-le mai apropiate, care nu-și au obștea legală, pentru a se putea judeca la vatra lor.

Pentru abaterile ușoare de la regulile monahicești, starețul, în dorința de a îndrepta pe cel abătut, întrebuințează următoarele mij-loace:

α. La prima abatere, sfatul duhovnicesc și dojana în particular, mai ales dacă abaterea n-a fost însoțită de scandal public.

β. La recidivă, observația publică, în fața întregului sobor.

Pentru abateri disciplinare ca cele prevăzute la **art.2** din prezentul Regulament, cazul se supune în tratarea și hotărârea Consiliului de Judecată, care poate aplica următoarele canonisiri:

- a. Punerea la metanii în biserică, în timpul serviciului divin;
- b. Oprirea de a săvârși anumite lucrări sfinte;
- c. Oprirea porției de la trapeză, afară de pâine, pe una sau mai multe zile;
- d. Orânduirea la ascultări inferioare;
- e. Trimiterea pe un anumit timp la vreunul din schiturile su-puse mânăstirii, dacă sunt asemenea schituri;
- f. Oprirea totală de la săvârșirea celor sfinte, pe timp limitat.

Pentru delictе și crime disciplinare, ca cele prevăzute la **art.3** din Regulament, în urma încheierii unui proces verbal al Consiliului de Judecată, prin care se arată abaterile și delictеle vinovatului, cazul se trimite, prin Episcopul respectiv, conform **art.68, lit.b** din Regulament, în judecata Consistoriului Monahal Eparhial.

Dacă Episcopul găsește de cuviință, înainte de a deferi cazul judecării, dispune facerea unei anchete de către exarhul mânăstirilor sau alt delegat al său.

Art.238 – Pentru judecarea stareților, starețelor, protosinghelilor și arhimandriților, ca și pentru delictеle disciplinare prevăzute la **art.3** din prezentul Regulament, va exista în fiecare Eparhie un Consistoriu Monahal Eparhial, compus din trei arhimandriți sau, în lipsă, stareți, numiți de Chiriarh pe timp de 4 ani, sub președinția unuia din-tre ei, desemnat de Chiriarhul respectiv, care va judeca după normele prevăzute în acest Regulament, pentru Consistoriul Eparhial.

Pentru judecarea recursurilor împotriva hotărârilor date de Consistoriul Monahal Eparhial, va funcționa un Consistoriu Monahal Central, compus din cinci membri (arhimandriți) cu studii teologice superioare, câte unul din fiecare Mitropolie și Arhiepiscopie, sub președinția unuia dintre ei, desemnat de Patriarh, care va judeca după normele prevăzute în prezentul Regulament, pentru Consistoriul Central.

În caz de condamnare la caterisire, sau excludere din monahism, recursul se îndreaptă către Sfântul Sinod, care va proceda ca și cu recursurile clerului de mir, trimițând, în caz de admitere a recursului, spre judecare în fond hotărârea recurată, la Consistoriul Central Monahal.

Art.239 – Chiriarhul respectiv, pentru Consistoriul Eparhial Monahal, sau Patriarhul pentru Consistoriul Monahal Central, aprobă sau respinge motivat sentințele pronunțate de aceste instanțe și, când e cazul, le trimite spre rejudecare, potrivit normelor din prezentul Regulament.

Instruirea, anchetarea, procedura de judecată, etc. pentru instanțele de judecată monahală, vor fi cele prevăzute în acest Regulament pentru instanțele de judecată ale clerului de mir.

Art.240 – În eparhiile care nu au un număr de monahi care să impună înființarea instanțelor de judecată pentru monahi, aceste instanțe vor fi înființate pe mitropolii.

DISPOZIȚII FINALE

Art.241 – Fiecare ședință a Consistoriilor se deschide prin rostirea rugăciunii “Împărate Ceresc”, de către președinte și se termină cu rugăciunea “Tatăl nostru”.

Art.242 – Pentru fiecare amânare solicitată de reclamanți sau reclamați, de recurenți sau recurați, cât și pentru hotărârile definitive, ca și cele cu recurs, se vor prevedea de instanța respectivă, după apreciere, anumite taxe, drept cheltuieli de judecată, ce se fac venit în bugetul

instanței, prin care se suportă cheltuielile acesteia. Sumele fixate se achită anticipat. Cuantumul lor maxim îl fixează serviciul economic al Eparhiei.[\[31\]](#)

Art.243 – Acest Regulament intră în vigoare de la data publicării sale în “Biserica Ortodoxă Română”, Buletinul Patriarhiei Ro-mâne.

Art.244 – Toate dispozițiile regulamentare contrarii sunt și ră-mân abrogate.

Art.tranzitoriu – Procesele în curs de judecată, la data apro-bării prezentelor modificări, se soluționează în conformitate cu modi-ficările aduse și incluse în Regulamentul de față.[\[32\]](#)

[\[1\]](#) Articol modificat prin Hot.Sfântului Sinod nr.972/4 martie 2003

[\[2\]](#) Art.3, lit.“x” modificat prin Hot.Sfântului Sinod nr.972/4 martie 2003 (literele au fost renumerotate după eliminarea fostei lit.”x”)

[\[3\]](#) Litera “a” modificată prin Hotărârea Sfântului Sinod nr.4238 din 8 iulie 1953

[\[4\]](#) Alineatul 2, lit. “a” și “b ” nou introdus prin Hotărârea Sfântului Sinod nr. 3505 din 15 iulie 1998

[\[5\]](#) Alineat modificat prin Hotărârea Sfântului Sinod nr.4238 din 8 iulie 1953

[\[6\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[7\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[8\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[9\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[10\]](#) Alineatul 1 modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[11\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[12\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

* De la acest articol se face o nouă renumerotare până la sfârșit

[\[13\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[14\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[15\]](#) Alineat modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[16\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[17\]](#) Alineat modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[18\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[19\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[20\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[21\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[22\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[23\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[24\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[\[25\]](#) Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[26] Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[27] Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[28] Alineatele 2 și 4 modificate prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[29] Alineatul 2 modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[30] Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[31] Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

[32] Articol modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.3505 din 15 iulie 1998

| [Permalink](#)

TrackBack

TrackBack URL for this entry:

<http://www.typepad.com/services/trackback/6a00e008d21d328834011570e38ea2970c>

Listed below are links to weblogs that reference [REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ AL INSTANTELOR DE JUDECATĂ](#):

Comments

You can follow this conversation by subscribing to the [comment feed](#) for this post.

Verify your Comment

Previewing your Comment

Posted by: |

This is only a preview. Your comment has not yet been posted.

Top of Form

Post	Edit	

Bottom of Form

Your comment could not be posted. Error type:

Your comment has been posted. [Post another comment](#)

The letters and numbers you entered did not match the image. Please try again.

As a final step before posting your comment, enter the letters and numbers you see in the image below. This prevents automated programs from posting comments.

Having trouble reading this image? [View an alternate.](#)

Top of Form

Continue

Bottom of Form
Top of Form

6a00e008d21d32 1301603628-dff9

Post a comment

Comment below or sign in with [TypePad](#) [Facebook](#) [Twitter](#) and [more...](#)
You are currently signed in as (nobody). [Sign Out](#)

(URLs automatically linked.)

Your Information

(Name and email address are required. Email address will not be displayed with the comment.)

Name

Name is required to post a comment

Email Address

Please enter a valid email address

Web Site URL

Invalid URL

Post

Preview

Bottom of Form

PAGINI

- [VIDEO](#)
- [MASTER](#)
- [ANUL IV](#)
- [ANUL III sem 1](#)
- [CERCETARE](#)
- [ACTUALITATEA CANONICA](#)
- [PREZENTARE](#)

- [PRIMA PAGINA](#)
- [PAGINA CENTRULUI DE STUDII CANONICE](#)
- [Publicat de către CSC](#)